

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Τμήμα Διοικητικό
τηλ. 2106419332
φαξ 2106411523

Αθήνα, 3-8-2020

Αριθ. Πρωτ.: 5103

Αριθ. Γνωμοδότησης: 9

Προς

την κα Γενική Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής
του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη

ΘΕΜΑ: Διαδικασία διακρίβωσης των προϋποθέσεων ευεργετικού υπολογισμού των ημερών κράτησης για ασθενείς (αναπήρους) κρατούμενους προκειμένου να χορηγηθεί απόλυση υπό όρο – Ζητήματα διαχρονικού δικαίου.

Επί του ερωτήματος που διατυπώνεται στην αναφορά του Διευθυντή του Καταστήματος Κράτησης Κορυδαλλού Ι, την οποία μας διαβιβάσατε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 4860/15-6-2020 έγγραφό σας ζητώντας να γνωμοδοτήσουμε επ' αυτού, η κατά το άρθρο 25 §2 Ν.1756/1988 (Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών) γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

Από τη σύγκριση των διατάξεων αφενός του άρθρου 105 §7 περ.α,β του προϊσχύσαντος Ποινικού Κώδικα και αφετέρου του άρθρου 105B §4 περ.α,β του ισχύοντος από 1-7-2019 Ποινικού Κώδικα προκύπτει ότι οι δύο διατάξεις ταυτίζονται απόλυτα κατά το βασικό τους τμήμα, καθώς

προβλέπουν ότι κάθε ημέρα κράτησης υπολογίζεται ευεργετικά ως δύο (2) ημέρες εκτιώμενης ποινής για α) κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω, που δεν μπορούν να εργαστούν, εφόσον κρίνεται ότι η παραμονή τους στο κατάστημα κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής λόγω αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης και β) κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω. Συνεπώς, εξ αρχής δεν τίθεται ζήτημα διαχρονικού δικαίου και εφαρμογής ηπιότερου νόμου (κατά το άρθρο 2 §1 και 465 ΠΚ) στο στάδιο της έκτισης της ποινής προκειμένου να χορηγηθεί απόλυση υπό όρο σε κρατούμενο των κατηγοριών αυτών (πρβλ ΓνωμΕισΑΠ 5/2019, ΠοινΧρ 2019,546 και ΠοινΔικ 2019,991, και *Ελ.Συμεωνίδου-Καστανίδου*, Η μεταβατική διάταξη του άρθρου 465 ΠΚ-Το διαχρονικό δίκαιο στον χώρο επιμέτρησης και έκτισης των ποινών, ΠοινΔικ 2019,937-938). Ωστόσο, σε ένα δεύτερο «τμήμα» της, η προϊσχύσασα διάταξη όριζε ότι η διακρίβωση της αναπηρίας γίνεται με ειδική πραγματογνωμοσύνη ή βεβαίωση από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (άρθρο 105 §7 και 110Α §4 προϊσχ.ΠΚ), η δε νυν ισχύουσα διάταξη ορίζει ότι η διακρίβωση της αναπηρίας γίνεται με γνωμάτευση δύο ιατρών δημόσιου νοσοκομείου (άρθρο 105B §4 και 105 §2 ΠΚ) [βλ. *Στεφ.Παύλου - Κ.Κοσμάτου*, Οι κυρώσεις στο νέο Ποινικό Κώδικα, 2020, σελ. 223-224]. Έτσι, λοιπόν, η καθεμία από τις δύο υπό σύγκριση διατάξεις (άρθρα 105 §7+110Α §4 προϊσχ.ΠΚ – 105B §4+105 §2 ΠΚ) συναπαρτίζεται από δύο τμήματα, υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να συγκροτηθεί χωρίς το ένα από τα δύο. Ως ενιαία διάταξη δεν μπορεί να διασπασθεί στα εξ'ων συνετέθη, πρόκειται για διάταξη «αδιαίρετη» (indivisible). Η διάσπασή της δεν είναι συμβατή ούτε με τη λογική ούτε με το άρθρο 2 του νέου ΠΚ, το οποίο επιτρέπει βέβαια σύμμιξη νόμων με συνδυασμό διατάξεων, όχι όμως και συνδυασμό επιμέρους τμημάτων των

διατάξεων (βλ. *Ι.Ναζίρη*, Ζητήματα διαχρονικού δικαίου που απορρέουν από την εφαρμογή του νέου Ποινικού Κώδικα, ΠοινΔικ 2020, σελ.8 επ.). Εξάλλου, το (διαφοροποιούμενο) δεύτερο τμήμα καθεμιάς από τις δύο διατάξεις (το οιονεί «τεχνικό») δεν επιδέχεται αξιολόγηση ως ευμενέστερο ή δυσμενέστερο για τον καταδικασθέντα κρατούμενο και τελικά συναρτάται με την ύπαρξη αξιόπιστων μέσων-φορέων-προσώπων, που η Πολιτεία (ο κρατικός μηχανισμός) κάθε εποχή διαθέτει (και θεωρεί έγκυρα) για να πιστοποιούνται οι αναπηρίες κρατουμένων πολιτών (Υγειονομικές Επιτροπές, ΚΕ.Π.Α., ιατροί Δημόσιων Νοσοκομείων κλπ). Από αυτήν τη σκοπιά, θα μπορούσε να σημειωθεί ότι η πλέον σύγχρονη, δηλαδή η τώρα ισχύουσα ρύθμιση (επιλογή του νομοθέτη του νέου ΠΚ) ανταποκρίνεται ίσως καλύτερα στις υπάρχουσες δυνατότητες του Συστήματος Υγείας της Χώρας. Είναι προφανές ότι οι γνωματεύοντες δύο ιατροί Δημόσιου Νοσοκομείου, όντας υποχρεωμένοι να κινηθούν στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας, δεν θα περιορίζονται στο να αποφαίνονται μόνο για την υπάρχουσα πάθηση του κρατουμένου, αλλά συνάμα θα εφαρμόζουν την ΚΥΑ Φ.80100/50885/3033/2018, δηλαδή τον Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας, στον οποίον «καθορίζονται τα ποσοστά αναπηρίας που συνεπάγεται κάθε πάθηση ή βλάβη ή σωματική ή ψυχική ή πνευματική εξασθένηση ή η συνδυασμένη εμφάνιση τέτοιων παθήσεων ή βλαβών ή εξασθενήσεων, καθώς και οι υποτροπές αυτών».

Υπό το πρίσμα των προεκτεθεισών σκέψεων, συμπεραίνεται εντέλει ότι, αδιαφόρως του χρόνου τελέσεως των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες έχει καταδικασθεί ο ανάπηρος κρατούμενος, προκειμένου να χορηγηθεί σ' αυτόν απόλυση υπό όρο, η διακρίβωση της αναπηρίας του (ως προϋπόθεση

του ευεργετικού υπολογισμού των ημερών κράτησης) πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ισχύοντα Ποινικό Κώδικα (άρθρα 105B §4 και 105 §2), δηλαδή με γνωμάτευση δύο ιατρών Δημόσιου Νοσοκομείου, είναι δε αυτονόητο ότι το αρμόδιο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, που αποφασίζει τη χορήγηση της απόλυσης υπό όρο, δύναται να ζητήσει τυχόν αναγκαία κατά την κρίση του συμπληρωματικά στοιχεία.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου
Δημήτριος Παπαγεωργίου

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ:

- 1) Υπουργείο Δικαιοσύνης
- 2) κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της χώρας και δι' αυτών στους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών